

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ КОЛЕДЖ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ДВНЗ «Київський коледж
легкої промисловості»
від 21 лютого 2020 року № 29
Директор Коледжу

Ганна ЩУЦЬКА

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

**для абітурієнтів, які мають право проходити вступні випробування у
формі вступних іспитів (замість зовнішнього незалежного оцінювання)
на здобуття ступеня бакалавра
за спеціальністю 182 Технології легкої промисловості**

Розглянуто та схвалено на засідання
Педагогічної ради Коледжу
20 лютого 2020 року
Протокол № 2

Київ – 2020

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного випробування з української мови і літератури для здобувачів першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти з числа осіб, які мають право проходити вступні випробування у формі вступного іспиту (замість зовнішнього незалежного оцінювання) відповідно до п.8.3, 8.4, 8.5, 8.6 розділу VIII Правил прийому до Державного вищого навчального закладу «Київський коледж легкої промисловості» для здобуття ступеня бакалавра в 2020 році, розроблена на основі чинних навчальних програм з української мови та літератури для загальноосвітніх навчальних закладів і програми для проведення зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури на 2020 рік, затверджених Міністерством освіти і науки України, з урахуванням вимог програми вступних випробувань до вищих навчальних закладів.

Матеріал програми охоплює такі розділи: «Фонетика», «Лексикологія», «Фразеологія», «Лексикографія», «Морфологія», «Морфеміка і словотвір», «Синтаксис», «Пунктуація», «Орфографія», «Стилістика», «Теорія літератури», «Усна народна творчість», «Історія української літератури початку ХІХ століття», «Історія української літератури другої половини ХІХ століття», «Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття», «Історія української літератури ХХ століття», «Сучасна українська література».

Метою іспиту з української мови і літератури є: виявлення та оцінка рівня навчальних досягнень абітурієнтів; оцінка ступеня підготовленості вступників до подальшого навчання Коледжі. Завданням іспиту з української мови та літератури є виявлення та оцінка рівня філологічного мислення; здатності застосовувати набуті знання та вміння у повсякденному житті, при аналізі мовних та літературних явищ; здатності застосовувати норми літературної мови; сформованості комплексного уявлення про основні процеси функціонування мови і літератури.

Учасники іспиту повинні: знати та оперувати основними поняттями з фонетики, лексики, фразеології, морфології, синтаксису, орфографії, стилістики, пунктуації; з теорії та історії української літератури, володіти елементами філологічної культури – усною та писемною українською літературною мовою; вміти використовувати методи дослідження мовних та літературних явищ.

Вступне випробування триває дві астрономічні години.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ УКРАЇНСЬКА МОВА

1. Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й.

Предметні уміння та навички:

Визначати в словах голосні, тверді і м'які, дзвінки й глухі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні; ділити слово на склади; визначати звукове значення букв у слові. Визначати місце букв в алфавіті, розташовувати слова за алфавітом; розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування у-в, і-й.

2. Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази.

Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

Предметні уміння та навички:

Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; вживати слова в переносному значенні. Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів, приказок, прислів'їв, крилатих висловів.

3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. **Словотвір**. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безафіксний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o], [e] У складних словах.

Предметні уміння та навички

Відділяти закінчення слів від основи, членувати основу на значущі частини, добирати спільнокореневі слова, слова з однаковими префіксами й суфіксами; розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні; визначати спосіб творення слів.

4. Морфологія.

Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Предметні уміння та навички:

Розпізнавати іменники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, належність іменників до певної групи за їх лексичним значенням, уживаністю в мовленні; визначати основні способи творення іменників; правильно відмінювати іменники, відрізнити правильні форми іменників від помилкових; використовувати іменники в мовленні, послуговуючись їх виражальними можливостями.

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

Предметні уміння та навички *Розпізнавати прикметники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль; розряди прикметників за значенням; ступені порівняння якісних прикметників; основні способи творення відносних і присвійних прикметників; відмінювання прикметників; відрізнити правильні форми прикметників від помилкових.*

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості, складні й складені. Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) один, одна;
- 2) два, три, чотири;
- 3) від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят;
- 4) сорок, дев'яносто, сто;
- 5) двісті – дев'ятсот;
- 6) нуль, тисяча, мільйон, мільярд,
- 7) збірні;
- 8) дробові.

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

Предметні уміння та навички

Розпізнавати числівники, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди числівників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; відрізнити правильні форми числівників від помилкових; добирати потрібні форми числівників і використовувати їх у мовленні; визначати сполучуваність числівників з іменниками.

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Предметні уміння та навички

Розпізнавати займенники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди займенників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; відрізнити правильні форми займенників від помилкових, правильно добирати потрібні форми займенників і використовувати їх у мовленні. Особливості вживання займенників у мовленні.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Предметні уміння та навички:

Розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова, безособові дієслова; визначати загальне значення дієслова, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, часи й способи дієслів, дієвідміни, особливості словозміни кожної дієвідміни; використовувати один час і спосіб у значенні іншого; основні способи творення дієслів, зокрема видових форм, форм майбутнього часу недоконаного виду, форм умовного та наказового способу дієслів; відрізнити правильні форми дієслів від помилкових.

▪ **Дієприкметник** як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Предметні уміння та навички:

Розпізнавати дієприкметники (зокрема відрізнити їх від дієприслівників), визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, особливості творення, відмінювання; відрізнити правильні форми дієприкметників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати дієприкметники та дієприкметникові звороти в мовленні. Особливості вживання активних дієприкметників у мовленні.

▪ **Дієприслівник** як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Предметні уміння та навички

Розпізнавати дієприслівники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, основні способи їх творення; відрізнити правильні форми дієприслівників від помилкових; правильно будувати речення з дієприслівниковими зворотами.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

Предметні уміння та навички

Розпізнавати прислівники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди прислівників за значенням, ступені порівняння прислівників, основні способи творення прислівників; відрізнити правильні форми прислівників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати прислівники в мовленні.

▪ **Службові частини мови**

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Предметні уміння та навички

Розпізнавати прийменники, визначати їх морфологічні ознаки, групи прийменників за походженням і за будовою; правильно й комунікативно доцільно використовувати форми прийменників у мовленні

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часу, причини, умови, способу дії, мети, порівняльні). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Предметні уміння та навички

Розпізнавати сполучники, визначати групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою; правильно й комунікативно доцільно використовувати сполучники в мовленні

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і

вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Предметні уміння та навички

Розпізнавати частки, визначати групи часток за значенням і вживанням; правильно й комунікативно доцільно використовувати частки в мовленні.

Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Узагальнення, систематизація, контрольна перевірка знань, умінь, навичок слухачів із пройдених розділів курсу

Предметні уміння та навички Розпізнавати вигуки, визначати групи вигуків за походженням; правильно й комунікативно доцільно використовувати вигуки в мовленні.

5. Синтаксис

Словосполучення

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Предметні уміння та навички

Розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й реченнями; визначати головне й залежне слово в підрядному словосполученні; визначати поширені й непоширені словосполучення, типи словосполучень за способами вираження головного слова.

Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Предметні уміння та навички

Розрізняти речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за складом граматичної основи, за наявністю чи відсутністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за будовою, за наявністю чи відсутністю однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання.

Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Предметні уміння та навички

Визначати структуру простого двоскладного речення, способи вираження підмета й присудка (простого й складеного), особливості узгодження присудка з підметом. Уміти правильно й комунікативно доцільно використовувати прості речення.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні
Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення.
Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Предметні уміння та навички:

Розпізнавати види другорядних членів та їх типи й різновиди, визначати способи

Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Предметні уміння та навички:

Розпізнавати типи односкладних речень, визначати особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні.

Речення з однорідними членами.

Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки - непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в реченні з однорідними членами.

Предметні уміння та навички

Розпізнавати просте речення з однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями, реченнями, відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними, та правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості таких речень у мовленні.

Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація й сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Предметні уміння, та навички:

Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їх структуру, види й

засоби зв'язку між простими реченнями. Добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті.

Складносурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Предметні уміння та навички:

Розпізнавати складносурядні речення, визначати смислові зв'язки між частинами складносурядного речення; комунікативно доцільно використовувати його виражальні можливості в мовленні.

Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

Предметні уміння та навички

Розпізнавати складнопідрядні речення, визначати їх будову, зокрема складнопідрядних речень з кількома підрядними, уміти відобразити її в схемі складнопідрядного речення; визначати основні види підрядних речень, типи складнопідрядних речень за характером зв'язку між частинами. Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості складнопідрядних речень різних типів у процесі спілкування.

Безсполучникове складне речення

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Предметні уміння та навички:

Розпізнавати безсполучникові складні речення; визначати смислові відношення між їх частинами-реченнями (однорідними й неоднорідними), особливості інтонації безсполучникових складних речень. Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Предметні уміння та навички

Визначати структуру складних речень з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості речень цього типу в мовленні.

Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Предметні уміння та навички:

Визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, речення з непрямою мовою; замінювати пряму мову непрямою; правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати.

Узагальнення, систематизація, контрольна перевірка знань, умінь та навичок слухачів із пройдених розділів курсу.

6. Стилїстика

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

Предметні уміння та навички:

Розпізнавати стилї мовлення, визначати особливості кожного з них. Уміти користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування.

7. Орфоепія

Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію.

Відображення вимови приголосних звуків:

- 1) [дж], [дз], [дз'];
- 2) [г];
- 3) [ж], [ч], [ш], [дж];
- 4) груп приголосних (уподібнення, спрощення);
- 5) м'яких приголосних;
- 6) подовжених приголосних.

Вимова слів з апострофом.

Предметні уміння та навички

Визначати особливості вимови голосних і приголосних звуків, наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм.

8. Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [є], [и], [о] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах.

Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та нн у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови. Особливості написання числівників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин

мови, вигуків)

Предметні уміння та навички:

Розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.

9. Розвиток мовлення

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Типи мовлення (розповідь, опис, роздум). Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму.

Узагальнення, систематизація, контрольна перевірка знань, умінь, навичок слухачів із пройдених розділів курсу.

Предметні уміння та навички:

Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне. Критично оцінювати прочитане. Будувати письмове висловлювання, логічно викладаючи зміст, підпорядковуючи його темі й основній думці, задуму, обраному стилю та типу мовлення, досягати визначеної комунікативної мети. Знаходити й виправляти похибки та помилки в змісті, побудові й мовному оформленні власних висловлювань, спираючись на засвоєні знання.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

1. Усна народна творчість

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай «Віють вітри», «За світ встали козаченьки». Історичні пісні «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль...» Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла».

Предметні уміння та навички:

Аналізувати літературний твір чи його уривок; розрізняти види й жанри усної творчості; розрізняти й називати різновиди календарно-обрядових пісень; аналізувати зміст, образи, настрої суспільно-побутових і родинно-побутових пісень; визначати провідні мотиви історичних пісень, характеризувати образи героїв-історичних осіб; визначати тематику й художні особливості балад і дум, пісень Марусі Чурай; виділяти у фольклорних творах анафори, рефрени, постійні епітети, персоніфікацію, символи, гіперболу, визначати їхню художню роль.

2. Давня українська література

«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги), «Слово про похід Ігорів»; Григорій Сковорода «De libertate», «Всякому місту - звичай і права», «Бджола та Шершень», афоризми.

Предметні уміння та навички:

Знати основні теоретико-літературні поняття:

- художній образ;
- прототип;
- тема, ідея, мотив художнього твору;
- проблематика та конфлікт у художньому творі;
- композиція художнього твору: сюжет, позасюжетні елементи;

Знати та вміти визначати в літературному творі тропи:

- епітет,
- порівняння,
- метафору,
- алегорію,
- гіперболу

3. Література кінця XVIII - початку XX ст.

Іван Котляревський «Енеїда», «Наталка Полтавка»; Тарас Шевченко «Катерина», «Кавказ», «Сон (У всякого своя доля...)», «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт»; Пантелеймон Куліш «Чорна рада»; Іван Нечуй - Левицький «Кайдашева сім'я»; Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1 та 4 частини); Іван Карпенко - Карий «Мартин Боруля»; Іван Франко «Захар Беркут», «Чого являєшся мені у сні?...», «Мойсей».

Предметні уміння та навички:

Знати основні теоретико-літературні поняття:

- сентименталізм, романтизм, реалізм, їхні ознаки;
- епос та його жанри (новела, оповідання, повість, роман, різновиди повісті та роману);
- лірика, її тематичні різновиди та жанри (сонет, гімн, послання, поема);
- драма та її жанри (комедія, трагедія, трагікомедія, власне драма, драма-феєрія);
- види комічного: гумор, іронія, сатира, сарказм, гротеск, бурлеск, травестія

4. Література XX ст.

Михайло Коцюбинський «Тіні забутих предків», «Intermezzo»; Ольга Кобилянська «Valse mélancolique»; Леся Українка «Contra spem spero!», «Лісова пісня»; Микола Вороний «Блакитна Панна»; Олександр Олесь «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..»; Павло Тичина «О, панно Інно...», «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...»; Максим Рильський «У теплі дні збирання винограду»; Микола Хвильовий «Я (Романтика)»; Юрій Яновський «Майстер корабля»; Володимир Сосюра «Любіть Україну!»; Валер'ян Підмогильний «Місто»; Остап Вишня «Моя автобіографія», «Сом»; Микола Куліш «Мина Мазайло»; Богдан-Ігор Антонич «Різдво»; Олександр Довженко «Україна в огні», «Зачарована Десна»; Андрій Малишко «Пісня про рушник»; Василь Симоненко «Ти знаєш, що ти - людина...», «Задивляюсь у твої зіниці...», «Лебеді материнства»; Олесь Гончар «Модри Камень»; Григорій Тютюнник «Три зозулі з поклоном»; Василь Стус «Господи, гніву пречистого»; Іван Драч «Балада про соняшник»; Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать», «Маруся Чурай»; В.Голобородько «Наша мова», Д.Павличко «Два кольори».

Предметні уміння та навички:

Визначати місце й роль митця в літературному процесі;

Знати основні теоретико-літературні поняття:

- український модернізм і його особливості;
- модерністські напрями й течії: імпресіонізм, неоромантизм, символізм, експресіонізм;

Знати основні теоретико-літературні поняття:

- поетичний синтаксис (інверсія, тавтологія, антитеза, анафора, паралелізм);
- риторичні звертання й запитання;
- алітерація, асонанс;
- різновиди роману (роман у новелах, роман у віршах);
- кіноповість;
- усмішка;

Уміти пояснювати поняття "розстріляне відродження"

5. Твори українських письменників-емігрантів

Іван Багряний «Тигролови»; Євген Маланюк «Уривок з поеми»

Предметні уміння та навички:

Орієнтуватися у творчості українських письменників-емігрантів;

Знати особливості пригодницького роману

6. Сучасний літературний процес

Загальний огляд, основні тенденції. Постмодернізм як літературне явище

Предметні уміння та навички:

Орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури;

Визначати найхарактерніші ознаки постмодернізму.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали	Кількість помилок	Бали	Кількість помилок
200	без помилок	140	6
190	1	130	7
180	2	120	8
170	3	110	9
160	4	100	10
150	5	90 непрохідний	11 і більше

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту): Підруч. для 11кл. закл. загальн. серед. освіти – К.: Грамота, 2019.- 208с.
2. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту): Підруч. для 10 кл. закл. загальн. серед. освіти – К.: Грамота, 2019.- 206 с.
3. Авраменко О. Українська мова: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл.– К.: Грамота, 2016.- 176 с.
4. Авраменко О. Українська література (рівень стандарту): Підруч. для 11кл. закл. загальн. серед. освіти – К.: Грамота, 2019.- 256 с.
5. Авраменко О., Пахаренко В. Українська література (рівень стандарту): Підруч. для 11кл. закл. загальн. серед. освіти – К.: Грамота, 2018.- 256 с.
6. Борзенко О.І. Українська література 9 клас. – Х.: Ранок, 2018. – 528с.
7. Бондаренко Н.В., Шелехова Г.Т. Українська мова: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна думка, 2011. – 182 с.
8. Глазова О.П. Українська мова: Підручн. для 9 кл. загальноосв. навч. закл. – Х.: Ранок, 2017.-240с.
9. Заболотний В.В., Заболотний О.В. Українська мова: Підручн. для 9 кл. загальноосв. навч. закл. – К.: Генеза, 2017.-272с.
10. Кобцев Д.А. Українська мова: Підручн. для 7 класу загальноосвіт. навч. закл. – Х.: Основа, 2017. – 280 с.
11. Шевчук С.В. Українська мова (рівень стандарту): Підруч. для 10кл. закл. заг. серед. Освіти.- К.: Перун, 2018. -248с.
12. Ющук І.П. Українська мова: Підручник для 8 класу загальноосвіт. навч. закл. – Т.:Богдан, 2016.- 248с.

Додаткова:

1. Авраменко О. Українська мова та література. І частина. Довідник, завдання. – К.: Грамота, 2019.- 496 с.
2. Антонюк Н. Українська мова: посібник для підготовки до ЗНО. – К.: Грамота, 2019. – 240с.
3. Біляєв О.М., Симоненкова Л.М., Скуратівський Л.В., Шелехова Г.Т. Українська мова: Підруч. для 10-11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2004. – 384 с.
4. Глазова О.П. Українська мова: Підруч. для 10 кл. загальноосвітн. навч. закл. – Х.: Ранок, 2018. – 224 с.
5. Глазова О.П. Українська мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2014. – 288 с.
6. Заболотний В.В., Заболотний О.В. Українська мова і література. Повний курс підготовки. – К.: Літера, 2019.- 432с.
7. Положій Т.М. Українська мова та література: академічний рівень. – Х.: ПЕТ, 2019. -88с.
8. Хворостяний І. Українська мова: лайфхаки. – Х.: Ранок, 2018.-288с.
9. Ющук І.П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2019. – 288 с.

Електронні джерела:

1. <https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/118>
2. <https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/67>
3. <https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/119>
4. <https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/33>
5. <https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/61>
6. <https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/120>
7. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pidruchniki/elektronni-pidruchniki>

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ...

1. Букви Я, Ю, Є, Ї позначають по два звуки в кожному слові рядка:
 - А юний, рядок
 - Б згряя, земля
 - В ялина, бюджет
 - Г зв'язок, ярлик
2. У прямому значенні вжито обидва прикметники в рядку
 - А залізна покрівля, залізна воля
 - Б чиста криниця, чиста совість
 - В золотий перстень, золоте слово
 - Г гарячі страви, гарячі руки
3. Синонімічними є слова у рядку
 - А. траса, шосе
 - Б мужній, безстрашний
 - В смутний. Опечалений
 - Г багатий, убогий
4. НЕМАЄ лексичної помилки у рядку
 - А на протязі року
 - Б бувші студенти
 - В часний сектор
 - Г килимове покриття
5. Фразеологізм *бити байдики* означає
 - А тяжко працювати
 - Б карати когось
 - В ледарювати
 - Г молитися
6. Спільнокореневим до слова **воля** є:
 - А волати
 - Б вільний
 - В кволий
 - Г володар
7. Літеру *e* замість пропуску треба писати в слові
 - А дощ...мір
 - Б віг...рець
 - В кав...молка
 - Г гучн...мовець
8. Незмінюваним є слово:

- А мандрівник
- Б монітор
- В відповідь
- Г шимпанзе

9. Неправильно утворене ім'я по батькові у рядку

- А Сергієвна
- Б Іллівна
- В Богданович
- Г Валеріївна

10. Жіночий рід мають обидва іменники у рядку

- А виступ, промова
- Б північ, шимпанзе
- В живопис, мадам
- Г папороть, мігрень

11. Закінчення **-ою** у формі орудного відмінка має іменник

- А їдальня
- Б повага
- В каша
- Г їжа

12. Закінчення **-у (-ю)** у формі родового відмінка має іменник

- А Харків
- Б підручник
- В туман
- Г дуб

13. Неправильно утворено форму ступеня порівняння прикметників

- А найбільш дотепний
- Б найбільш дотепніший
- В найдотепніший
- Г дотепніший

14. Допущено помилку у відмінюванні числівника

- А шестидесяти семи
- Б на двохстах п'яти
- В вісімдесятьма одним
- Г ста сімдесяти

15. Помилку в написанні дієслова допущено в рядку

- А стережуть
- Б кличуть
- В дадуть
- Г біжуть

16. На могилі Г.Сковороди викарбований його вислів

- А Не змагай до того, що не дано від природи.

- Б Бери вершину і матимеш середину
В Визначай смак не по шкарлупі, а по ядру.
Г Світ ловив мене, та не спіймав
17. Водіння «кози» супроводжує календарно-обрядову пісню
А жнивварську
Б купальську
В веснянку
Г щедрівку
18. «Моє все багатство єсть моє добре ім'я» говорить про себе у п'єсі «Наталка Полтавка» І. Котляревського
А виборний
Б Петро
В Наталка
Г Возний
19. Словами *Кохайтеся, чорнобриві, та не з москалями...* починається твір
А «Катерина»
Б «Сон (У всякого своя доля...)»
В «Гайдамаки»
Г «Заповіт»
20. Головна тема «Мисливських усмішок» Остапа Вишні – зображення
А безтурботного життя мисливців
Б наслідків від перебування людини на природі
В краси рідної природи й любові до неї
Г сміливих і захоплених своєю справою мисливців